

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนให้ดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีสันติสุข สามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของประเทศ โดยนัยดังกล่าวความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาจึงเน้นการพัฒนามนุษย์ใน 4 ด้าน อันได้แก่ ด้านปัญญา ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย และด้านสังคมอย่างกลมกลืนกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535)

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาที่ต่อเนื่องจากขั้นพื้นฐานในระดับประถมศึกษาและเป็นพื้นฐานการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2531) มีความมุ่งหมายให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self -Instruction) อันเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจ และขยายขอบเขตความรู้ให้กว้างออกไป นักเรียนมีโอกาสเลือกเรียนวิชาตามความถนัดและความสนใจของตนเองซึ่งจะนำไปสู่จุดหมายที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต มีความรู้ มีคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2534) แหล่งที่นักเรียนจะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้อง กว้างขวางมีเหตุผลและใกล้ชิดตัวนักเรียนมากที่สุดคือ ห้องสมุดโรงเรียน เพราะห้องสมุดโรงเรียนเป็นแหล่งสำคัญที่จะพัฒนาเยาวชนทั้งในด้านสติปัญญา ความรู้ และสร้างอุปนิสัยในการค้นคว้าด้วยตนเอง อีกทั้งเป็นสถานที่สำคัญในการวางรากฐานให้นักเรียนเป็นผู้รักการเรียนรู้ รักการศึกษาไปจนตลอดชีวิต (ภิญญาพร นิคะยะประภา, 2534) ทำให้นักเรียนรู้จักนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ นั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมอันเป็นการพัฒนาประเทศต่อไป

ฉะนั้นห้องสมุดโรงเรียนและการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ได้ ย่อมต้องอาศัยซึ่งกันและกัน ห้องสมุดของโรงเรียนแต่ละแห่งต่างก็มีนโยบายหลักสนับสนุนและส่งเสริมหลักสูตรการเรียนการสอนให้สัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาอันเป็นระดับที่ต้องวางรากฐานของการศึกษาให้มั่นคง และให้ได้ผลตามเป้าหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ บทบาทของห้องสมุดโรงเรียนจึงทวีความสำคัญยิ่งขึ้น เพราะเปรียบเสมือนแหล่งฝึกใช้สมองและสติปัญญาของนักเรียน การหิงคำอธิบายของครูในห้องเรียนหรือการที่นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้จาก

หนังสือเพียงหนึ่งหรือสองเล่มนั้นยังไม่เพียงพอ การให้นักเรียนได้ค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุด จะทำให้นักเรียนมีความรู้แตกฉานและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่ดีแก่นักเรียน

จากหลักสูตรมัธยมศึกษาฉบับปรับปรุงปี พ.ศ. 2533 ได้กำหนดให้โรงเรียนต้องมีห้องสมุดที่มีความพร้อมทั้งในด้านอาคารสถานที่ ทรัพยากรสารสนเทศ ทรัพยากร บุคลากร และงบประมาณ จึงจะสามารถส่งเสริมการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ หากโรงเรียนมีงบประมาณอันจำกัด การรู้จักเลือกและจัดหาสารนิเทศที่มีคุณภาพ จะช่วยให้ห้องสมุดมีทรัพยากรสารสนเทศที่เหมาะสมที่จะทำให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนค้นพบความถนัดและความสนใจของตนเอง (สุกัญญา ศรีสืบสาย, 2537)

กรมสามัญศึกษาตระหนักในความสำคัญของห้องสมุดดังกล่าว จึงกำหนดนโยบายในการพัฒนาห้องสมุดและบรรณกิจให้มีการใช้ห้องสมุดให้มากยิ่งขึ้น โดยจัด “ห้องสมุดให้เป็นโรงเรียน” (กรมสามัญศึกษา, 2533) ซึ่งหมายถึง

1. การจัดห้องสมุดให้มีสถานที่กว้างขวาง มีสื่อการเรียนการสอน และวัสดุครุภัณฑ์เพียงพอสำหรับให้นักเรียนเรียนด้วยตนเอง
2. การจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุด เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอันเป็นองค์ประกอบให้เกิดกระบวนการคิด และลดภาระการสอนของครูในชั้นเรียนให้น้อยลง
3. จัดบริการและกิจกรรมของห้องสมุดเพื่อสนับสนุนการเรียน ส่งเสริมการอ่านและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ในการจัดห้องสมุดให้มีสถานที่กว้างขวางไว้ให้บริการนั้น โรงเรียนแต่ละแห่งสามารถขยายพื้นที่ห้องสมุดโดยอาจใช้โรงฝึกงาน หอประชุม โรงอาหาร หรือที่อื่น ๆ ที่สามารถดัดแปลงเป็นห้องสมุดได้ทันทีเมื่อต้องการใช้ หรืออาจใช้ที่ว่างได้ค้นไว้ริมอาคารเรียน หรือมุมสวน เป็นที่อ่านหนังสือของนักเรียนได้

นอกจากการขยายเนื้อที่ห้องสมุดกลางของโรงเรียนไปในสถานที่ต่าง ๆ ของโรงเรียนดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีการจัดห้องสมุดขึ้นในโรงเรียนอีกรูปแบบหนึ่ง คือ การจัดห้องสมุดหมวดวิชา โดยจัดไว้ในมุมหนึ่งของหมวดวิชาต่าง ๆ ภายในโรงเรียนหรือจัดพื้นที่สำหรับให้บริการแยกต่างหากโดยมีครู อาจารย์ในหมวดวิชาเป็นผู้รับผิดชอบดูแล เพื่อให้ผู้สอนในหมวดวิชานั้น ๆ

สะดวกและใกล้ชิดกับการใช้หนังสือเหล่านั้น ซึ่งการจัดบริการเช่นนี้อาจเอื้อเพื่อถึงนักเรียนที่จะใช้หนังสือเหล่านั้นค้นคว้าเฉพาะวิชาได้สะดวกและรวดเร็ว

ห้องสมุดหมวดวิชามีความสำคัญและมีบทบาทในการจัดและการพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนในปัจจุบัน เนื่องจาก ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้หนังสือในการศึกษาค้นคว้าได้ทั่วถึง อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมความสามารถและความถนัดเฉพาะด้านของนักเรียน หากนักเรียนมีความสนใจในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งก็สามารถที่จะไปใช้บริการห้องสมุดหมวดวิชาของแต่ละหมวดวิชาได้ตามความต้องการ เพราะทรัพยากรสารสนเทศที่มีในห้องสมุดหมวดวิชาซึ่งได้แก่หนังสือ คู่มือ แบบเรียน สื่อการสอนของครูรวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนวัสดุจะเน้นเนื้อหาเฉพาะของวิชาใดวิชาหนึ่งเท่านั้น นอกจากนี้การจัดห้องสมุดหมวดวิชายังมีประโยชน์สำหรับครูในการเตรียมการสอน สามารถศึกษาค้นคว้าจากทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่ในห้องสมุดหมวดวิชา ซึ่งส่วนใหญ่จะตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ครูผู้สอนสามารถเสนอแนะรายชื่อหนังสือรวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนวัสดุที่ต้องการแก่ห้องสมุดหมวดวิชา ตลอดจนเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ครูในกรณีที่มีความสับสนมากมีเวลาค้นคว้าได้จำกัดหรือเฉพาะในช่วงที่ว่างจากการสอน จึงนับเป็นการประหยัดเวลามากกว่าการไปใช้บริการที่ห้องสมุดกลางของโรงเรียน

อย่างไรก็ดีการจัดห้องสมุดหมวดวิชาในโรงเรียนประสบปัญหาคือ การขาดความพร้อมในด้านต่าง ๆ อันได้แก่ บุคลากร งบประมาณ ทรัพยากรสารสนเทศ ครุภัณฑ์ และสถานที่ ห้องสมุดกลางของโรงเรียนในฐานะที่มีความพร้อมมากกว่าจึงต้องให้ความช่วยเหลือ ทั้งนี้เพราะแนวการดำเนินงานห้องสมุดกลางของโรงเรียนในปัจจุบันส่วนใหญ่มีคณะกรรมการห้องสมุดของโรงเรียนดูแลห้องสมุดกลางของโรงเรียน นอกจากนี้คณะกรรมการห้องสมุดกลางของโรงเรียนยังต้องดูแลห้องสมุดหมวดวิชา ในการวางแผนการดำเนินงานด้านงานบริหาร งานเทคนิคและงานบริการด้วย ห้องสมุดกลางของโรงเรียนจึงเป็นแหล่งที่ให้ความช่วยเหลือแนะนำแก่ห้องสมุดหมวดวิชาในด้านต่าง ๆ ได้ เช่น การจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ การลงทะเบียนหนังสือ เป็นต้น ทั้งนี้เพราะว่าครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชายังไม่มีความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์จึงขอความช่วยเหลือจากครูบรรณารักษ์ห้องสมุดกลางของโรงเรียนเพื่อให้มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกัน ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานของห้องสมุดหมวดวิชาสามารถสนองตอบความต้องการของผู้ใช้บริการได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ ความร่วมมือกันระหว่างห้องสมุดหมวดวิชากับห้องสมุดกลางของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง

จากสภาพการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชาในปัจจุบัน นอกจากมีคณะกรรมการห้องสมุดของโรงเรียนให้คำปรึกษาในการดำเนินงานดังกล่าวแล้ว มีบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชา คือ ครูบรรณารักษ์และครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา โดยครูบรรณารักษ์มีบทบาทในการให้คำแนะนำช่วยเหลือในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เช่น การจัดซื้อหนังสือให้ห้องสมุดหมวดวิชา ลงทะเบียนหนังสือ จัดหมวดหมู่และทำบัตรรายการให้ และการซ่อมหนังสือ เป็นต้น ในขณะที่ครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา ซึ่งมีงานประจำคืองานสอน แต่จะมีบทบาทในการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชามากที่สุด เพราะรับผิดชอบทั้งด้านงานบริหารงานเทคนิค และงานบริการ เพื่อเตรียมห้องสมุดหมวดวิชาให้พร้อมสำหรับการบริการแก่ครูและนักเรียนในโรงเรียน อย่างไรก็ตาม ความช่วยเหลือในการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชาจากครูบรรณารักษ์ นับเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชาเป็นอย่างยิ่ง

จากการที่ห้องสมุดหมวดวิชาเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่รวบรวมความรู้ ประสบการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งผลงานการสอนของครู อาจารย์ ผลงานของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในหลักสูตรของวิชานั้น ๆ ห้องสมุดหมวดวิชาจึงมีความสำคัญมาก เพราะเป็นการขยายพื้นที่บริการทางด้านการอ่าน การศึกษาค้นคว้าแก่ครูและนักเรียน อีกทั้งมีทรัพยากรสารสนเทศที่เน้นในแต่ละสาขาวิชาไว้บริการ ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานของห้องสมุดหมวดวิชาในด้านการบริหาร งานเทคนิคและงานบริการ ตลอดจนความร่วมมือของห้องสมุดหมวดวิชา กับห้องสมุดกลางของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร รวมทั้งความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชาและครูบรรณารักษ์ห้องสมุดกลางของโรงเรียน ซึ่งเป็นกลุ่มครูที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดหมวดวิชาโดยตรง เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและปรับปรุงการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้ให้มากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. สภาพและปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ด้านงานบริหาร งานเทคนิคและงานบริการ ตลอดจนความร่วมมือกับห้องสมุดกลางของโรงเรียน
2. ทักษะหน้าที่มีต่อห้องสมุดหมวดวิชาของครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชาและครูบรรณารักษ์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

สมมุติฐาน

1. ห้องสมุดหมวดวิชาส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือจากห้องสมุดกลางของโรงเรียนในการดำเนินงานด้านเทคนิคมากกว่างานด้านอื่น ๆ
2. ครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชาและครูบรรณารักษ์ห้องสมุดกลางของโรงเรียนมีทัศนคติตรงกันในระดับมาก ว่าห้องสมุดหมวดวิชามีประโยชน์ต่อครูและนักเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชาในด้านงานบริหาร งานเทคนิคและงานบริการ ตลอดจนความร่วมมือระหว่างห้องสมุดหมวดวิชากับห้องสมุดกลางของโรงเรียน และศึกษาทัศนคติที่มีต่อห้องสมุดหมวดวิชาของครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชาและครูบรรณารักษ์ห้องสมุดกลางของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยศึกษาจากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2539 ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (มีนักเรียน 2,500 คนขึ้นไป) และขนาดใหญ่ (มีนักเรียนจำนวน 1,500 - 2,499 คน) โดยไม่รวมโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กเนื่องจากบางโรงเรียนของโรงเรียนทั้งสองขนาดนี้ ยังไม่มีห้องสมุดหมวดวิชา โรงเรียนที่นำมาศึกษานี้จะเป็นโรงเรียนที่มีห้องสมุดหมวดวิชาครบ 5 หมวดวิชาสามัญ ได้แก่ หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ หมวดวิชาคณิตศาสตร์ หมวดวิชาภาษาไทย หมวดวิชาภาษาต่างประเทศ และหมวดวิชาสังคมศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้แก่ ครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชาทั้ง 5 หมวดวิชาและครูบรรณารักษ์ห้องสมุดกลางของโรงเรียน โดยในแต่ละโรงเรียนจะศึกษาครูจำนวน 6 คน เป็นครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา 5 คน และครูบรรณารักษ์ห้องสมุดกลางของโรงเรียน 1 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บข้อมูล วิธีดำเนินการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชาของโรงเรียนมัธยมศึกษา จากหนังสือ เอกสาร ตีพิมพ์ และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังสัมภาษณ์บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาบางแห่งเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างแบบสอบถามด้วย

2. สร้างแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลห้องสมุดหมวดวิชาในการดำเนินงานด้านงานบริหาร งานเทคนิค งานบริการ ความร่วมมือกับห้องสมุดกลางของโรงเรียนและปัญหาในการดำเนินงาน

ตอนที่ 3 ทักษะคหิตที่มีต่อห้องสมุดหมวดวิชาและการดำเนินงานแต่ละด้าน

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูบรรณารักษ์ห้องสมุดกลางของโรงเรียน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลห้องสมุดโรงเรียน และความร่วมมือกับห้องสมุดหมวดวิชา

ตอนที่ 3 ทักษะคหิตที่มีต่อห้องสมุดหมวดวิชาและการดำเนินงานแต่ละด้าน

3. ทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม โดยนำไปทดสอบกับครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชาและครูบรรณารักษ์ห้องสมุดกลางของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จำนวน 10 โรงเรียน ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 60 คน โดยจำแนกเป็นครูบรรณารักษ์ 10 คน และครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา 50 คน

4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมที่จะใช้ในการวิจัย

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร โรงเรียนละ 6 ชุด เป็นแบบสอบถาม สำหรับครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา 5 ชุด และสำหรับครูบรรณารักษ์ห้องสมุดกลางของโรงเรียน 1 ชุด โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามที่ตอบเรียบร้อยแล้วกลับทางไปรษณีย์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ด้านสังคมศาสตร์ (SPSS : Statistical Package for the Social Science)

7. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

8. รายงานผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางแก่ครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา ในการปรับปรุงการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เป็นแนวทางพัฒนาความร่วมมือระหว่างครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชาและ
ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดกลางของโรงเรียน

คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ห้องสมุดหมวดวิชา หมายถึง ห้องสมุดที่แต่ละหมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
จัดตั้งขึ้นโดยมีทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ เช่น หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์อื่น สื่อการสอน รวมทั้ง
โสตทัศนวัสดุที่มีเนื้อหาเฉพาะรายวิชาต่าง ๆ ของหมวดวิชา เพื่อให้ครูและนักเรียนสามารถค้นคว้า
ได้สะดวกและรวดเร็ว โดยอาจจัดเป็นมุมหนึ่งในห้องพักครูของแต่ละหมวดวิชา หรืออาจจะจัด
เป็นห้องเฉพาะ

ห้องสมุดกลาง หมายถึง ห้องสมุดที่จัดตั้งขึ้นภายในโรงเรียนโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็น
ศูนย์กลางส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนและการสอนของครู มีหนังสือเอกสาร สิ่งพิมพ์และวัสดุ
อุปกรณ์ต่าง ๆ ทุกสาขาวิชาในหลักสูตรตามระดับการศึกษาที่ห้องสมุดโรงเรียนนั้นตั้งอยู่

การดำเนินงาน หมายถึง การจัดดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชาในโรงเรียน ในด้าน
งานบริหาร งานเทคนิค และงานบริการ

ครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา หรือที่เรียกว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดหมวดวิชา
หมายถึง ครู อาจารย์ ที่เป็นครูปฏิบัติการสอนของหมวดวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียน และได้รับมอบหมาย
ให้ปฏิบัติงานในหน้าที่บรรณารักษ์ของห้องสมุดหมวดวิชาอีกหน้าที่หนึ่ง โดยอาจมีความรู้หรือ
ไม่มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ก็ได้

ครูบรรณารักษ์ หมายถึง หัวหน้างานห้องสมุดหรือครูบรรณารักษ์ที่เป็นผู้
รับผิดชอบการดำเนินงานห้องสมุดกลางของโรงเรียน ซึ่งอาจเป็นครู อาจารย์ที่ได้รับการบรรจุเป็น
บรรณารักษ์โดยตรงหรือบรรจุเป็นครูปฏิบัติการสอนก็ได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย